

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2022 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Anna Kulczewska-Garcia

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2022 roku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki z o.o. z siedzibą w G.

przeciwko (...) SA z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu z dnia 6 sierpnia 2021 r.

sygn. akt VII C 108/20

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- a) w punkcie 1 zasądzoną kwotę obniża do 2.479,81 (dwa tysiące czterysta siedemdziesiąt dziewięć i 81/100) zł;
- b) uchyla punkt 2 litera b);
- c) w punkcie 4 stopień obciążenia stron kosztami procesu określa na 31 % w przypadku powoda i na 69 % w przypadku pozwanego a kwotę kosztów zasądzonych od pozwanego na rzecz powoda obniża do 900,50 zł;
- d) w punkcie 5 litera a) i b) kwoty objęte nakazem ściągnięcia na rzecz Skarbu Państwa w przypadku powoda podwyższa do 127,17 zł a w przypadku pozwanego obniża do 283,07 zł;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 220 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.

Anna Kulczewska-Garcia

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 sierpnia 2021 r., sygn. akt VII C 108/20 Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu :

1. zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda (...) Sp. z o.o. w G. kwotę 2.818,06 zł,
2. zasądził od pozwanego na rzecz powoda odsetki ustawowe za opóźnienie liczone od kwot :
 - a) 2.479,81 zł od dnia 27 kwietnia 2019 r. do dnia zapłaty,
 - b) 338,25 zł od dnia 22 listopada 2019 r. do dnia zapłaty,
3. oddalił powództwo w pozostałym zakresie,

4. koszty procesu stosunkowo rozdzielił obciążając nimi powoda w 21%, a pozwanego w 79% i z tego tytułu zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.163,86 zł,

5. tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w Poznaniu :

a) od powoda kwotę 86,15 zł,

b) od pozwanego kwotę 324,09 zł.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją pozwany w części, tj. w pkt. 1 ponad kwotę 2.479,81 zł oraz w pkt. 2 lit. b), w którym zasądzono od pozwanego na rzecz powoda odsetki ustawowe od kwoty 338,25 zł liczone od dnia 22 listopada 2019 r. do dnia zapłaty oraz co do pkt. 4 i 5 wyroku.

Zaskarżonemu wyrokowi pozwany zarzucił :

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 361 §1 i 2 k.c. w zw. z art. 822 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez ich błędną wykładnię i uznanie, że poniesiony przez powoda – cesjonariusza – koszt oszacowania szkody przez rzeczoznawcę w postaci prywatnej ekspertyzy pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą w pojeździe stanowiąc wydatek celowy i konieczny, w sytuacji gdy wykonanie ekspertyzy nie zostało zlecone przez samych poszkodowanych, którzy mogliby z tego tytułu faktycznie ponieść szkodę,

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 §1 k.p.c. poprzez dokonanie przez Sąd I instancji dowolnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i w konsekwencji uznanie, że poniesione przez powoda koszty sporządzenia prywatnej ekspertyzy pozostają w adekwatnym związku przyczynowym z zaistniałą szkodą oraz są celowe i ekonomicznie uzasadnione, w sytuacji gdy zostały one poniesione już po zawarciu umowy cesji wierzytelności, nie zostały poniesione przez poszkodowanych, a z uwagi na charakter prowadzonej przez powoda działalności gospodarczej należało uznać je za zbyteczne i zmierzające wyłącznie do zawyżenia odszkodowania.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów apelujący wniósł o :

1. zmianę zaskarżonego wyroku w pkt. 1 poprzez oddalenie powództwa także ponad kwotę 2.479,81 zł, oddalenie powództwa także co do żądania ustawowych odsetek za opóźnienie od kwoty 338,25 zł liczonych od dnia 22 listopada 2019 r. do dnia zapłaty oraz ustalenie kosztów postępowania przez Sądem I instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych stosownie do wyniku postępowania,

2. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przez Sądem II instancji według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji pozwanego w całości oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Apelacja jest zasadna.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy, a ustalenia te Sąd Okręgowy podziela i uznaje za własne. Sąd Okręgowy nie podziela jednak stanowiska Sądu I instancji, iż koszt prywatnej ekspertyzy poniesiony przez powoda zawodowo trudniącego się dochodzeniem wierzytelności z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej od

ubezpieczycieli pozostawał w okolicznościach niniejszej sprawy w normalnym związku przyczynowym ze zdarzeniem wywołującym szkodę.

Zwrócić należy bowiem uwagę na przytoczoną przez Sąd Rejonowy uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2019 r. III CZP 99/18, Legalis nr 2202957, zgodnie z którą poszkodowanemu oraz cesjonariuszowi roszczeń odszkodowawczych z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje od ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej zwrot kosztów tzw. prywatnej opinii (ekspertyzy) rzeczoznawcy, jeżeli jej sporządzenie było niezbędne do efektywnego dochodzenia odszkodowania. Kwestia ta była również przedmiotem uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2019 r., III CZP 68/18, Legalis nr 1923011, gdzie wskazano, że nabywcy - w drodze przelewu - wierzytelności o odszkodowanie za szkodę komunikacyjną przysługuje od ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej zwrot uzasadnionych kosztów ekspertyzy zleconej osobie trzeciej tylko wtedy, gdy jej sporządzenie było w okolicznościach sprawy niezbędne do efektywnego dochodzenia odszkodowania. W uzasadnieniu tej ostatniej uchwały zaznaczono, że o przysługiwaniu nabywcy wierzytelności odszkodowawczej zwrotu równowartości kosztów zleconej osobie trzeciej ekspertyzy na potrzeby dochodzenia od ubezpieczyciela nabytej wierzytelności także zatem rozstrzyga pozostawanie wydatków poniesionych na tę ekspertyzę w adekwatnym związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym. Jako kryterium oceny istnienia tego związku również tu należy mieć na względzie zasadność w okolicznościach sprawy zlecenia ekspertyzy osobie trzeciej, tj. celowość, niezbędność, konieczność, racjonalność, ekonomiczne uzasadnienie z punktu widzenia efektywnej realizacji roszczenia odszkodowawczego. Okoliczności miarodajne w tym względzie odnoszące się do osoby wierzyciela powinny być jednak przy ocenie w tym przypadku uwzględniane - inaczej niż w przypadku zlecenia ekspertyzy przez poszkodowanego - już w stosunku do nabywcy wierzytelności, dlatego że jeżeli zgodnie z treścią stosunku, z którego wynika przelana wierzytelność, doniosłe dla uprawnień wierzyciela w zakresie dochodzenia świadczenia są okoliczności dotyczące wierzyciela, to od chwili dojścia przelewu do skutku miarodajne są w tym zakresie co do zasady już okoliczności dotyczące osoby cesjonariusza jako aktualnego wierzyciela.

Podkreślić w związku z tym należy, iż w niniejszej sprawie powód, który jest cesjonariuszem wierzytelności przysługującej poszkodowanemu z tytułu ubezpieczenia OC, jest przedsiębiorcą. Zgodnie z załączonym do pozwu odpisem z KRS (k. 11-12), powód prowadzi działalność m. in. w zakresie oceny ryzyka i szacowania poniesionych strat (...). Przyjąć zatem należy, iż powód jest profesjonalistą w zakresie oceny szkód. Kwestia ta miała zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Skoro bowiem powód zawodowo trudni się oceną ryzyka i szacuje straty, to w niniejszej sprawie nie może powoływać się na to, iż nie posiada wystarczającej wiedzy i umiejętności w tym zakresie. Taki pogląd byłby nielogiczny i wypaczałby sens uregulowań dotyczących oceny należytej staranności z punktu widzenia zawodowego charakteru prowadzonej działalności. Wskazać w tym kontekście należy na treść art 355 § 2 k.c., zgodnie z którym należyta staranność w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej określana jest przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności. Budowa wzorca należytej staranności oznacza zaś, że staranność wymagana w stosunkach danego rodzaju musi być uwzględniana w odniesieniu do wiedzy, doświadczenia i umiejętności, jakie wymagane są od przedsiębiorcy podejmującego się określonej działalności. Ustawodawca zakłada więc, że osoba zawodowo trudniąca się określonym rodzajem działalności nie tylko ma większą wiedzę i doświadczenie niż osoba nieprowadząca takiej działalności, ale jest od niej rzetelniejsza i ma większą zdolność przewidywania. Zatem przyjąć należy, iż powód jako profesjonalista, trudniący się zawodową oceną ryzyka i szacowaniem szkód posiada specjalistyczną, niezbędną wiedzę dla oceny szkody komunikacyjnych i strat poniesionych w wyniku zdarzenia komunikacyjnego. W rezultacie brak było podstaw ze strony powoda jako profesjonalisty do zlecenia podmiotowi trzeciemu dokonania szacunku zaistniałej szkody. Skoro wycena wielkości szkody wpisana jest w działalność powoda, to poniesiony koszt prywatnej ekspertyzy nie był niezbędny do efektywnego dochodzenia odszkodowania. Był to bowiem koszt immanentnie związany z prowadzoną przez powoda działalnością gospodarczą. Bez znaczenia przy tym pozostawało w jaki sposób powód organizuje swoją działalność gospodarczą.

W rezultacie zarzut naruszenia art. 361 §1 i 2 k.c. okazał się trafny i ostatecznie prowadził do zmiany zaskarżonego wyroku. W ocenie Sądu Okręgowego koszt prywatnej ekspertyzy wykonanej na zlecenie powoda z powyższych względów nie był celowy i niezbędny do dochodzenia roszczenia, zatem nie pozostawał w związku przyczynowo-

skutkowym z zaistniałym zderzeniem komunikacyjnym. Wykraczał bowiem poza normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386§1 k.p.c. zmienił wyrok Sądu Rejonowego w zaskarżonej części, obniżając zasądzoną kwotę odszkodowania o sumę 338,25 zł i uchylając rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w zakresie odsetek ustawowych za opóźnienie od tej kwoty, o czym orzekł w pkt. I a) oraz b).

O kosztach postępowania przed Sądem I instancji Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. rozdzielając je stosunkowo zgodnie z wynikiem sprawy. Powód przegrał ostatecznie w 31% zaś pozwany w 69%. Koszty powoda wyniosły łącznie 1.717 zł (200 zł opłaty od pozwu, 917 zł koszty zastępstwa procesowego oraz 600 zł zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego), koszty pozwanego zaś 917 zł (§2 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.). Łącznie suma kosztów wyniosła zatem 2.634 zł. Powód winien zatem ponieść koszty w wysokości 816,50 zł (31% x 2.634 zł). Do zwrotu na rzecz powoda pozostaje zatem kwota 900,50 zł, o czym Sąd Okręgowy orzekł w pkt. I c).

O nieuiszczonych przez strony kosztach sądowych w postaci wydatków na poczet opinii biegłego poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. w zw. z art. 100 k.p.c. obciążając nimi strony stosownie do wyniku sprawy. Powoda obciąża koszt 127,17 zł (31% x 410,24), zaś pozwanego 283,07 zł (69% x 410,24 zł).

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 §1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c., art. 108 §1 k.p.c. w zw. z art. 391 §1 k.p.c. oraz na podstawie §2 pkt. 1 w zw. z §10 ust. 1 pkt. 1 ww. rozporządzenia, obciążając nimi w całości stronę powodową, która przegrała sprawę w postępowaniu odwoławczym. Na koszty strony pozwanej złożyły się opłata od apelacji (100 zł) oraz koszty zastępstwa procesowego (120 zł).

Anna Kulczewska-Garcia